

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXI (55) • ŠTEV. (Nº) 9

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 21 de marzo - 21. marca 2002

ZAROTA PREVARE

BOŽIDAR FINK

Ko se je v prvi polovici prejšnjega stoletja svobodni svet otresal zavojevanja nacionalističnega totalitarizma, so izrabljali položaj izvrševalci načrta o svetovni komunistični revoluciji. V okviru programa so spretno prilagajali delne načrte, tako da so ponekod ponujali roko za sodelovanje z nacionalnimi odporiški gibanji in si manj opazno pripravljali pot na oblast. Drugje so vojno stanje izkoristili za odkrit revolucionarji nastop, a tako, da so ga prekrivali s praporom narodnoosvobodilnega odpora. Tako je bilo v Sloveniji, kjer se je komunistično vodstvo zarotilo proti zakoniti oblasti in družbenemu redu, teroristična dejanja proti domačemu prebivalstvu pa označevalo kot boj za svobodo proti kolaborantom z okupatorji.

Splet svetovnih dogajanj je dopustil, da so zarotniki dobili oblast, z njo pa je prevara dobila veljavo in je mnogim postala resnica. Zarota prevare je še zdaj dejavna, očitna je v političnih strankah, javnih občilih in uradnih šolskih programih. Izraža se celo v nastopih organa, ki z vrba predstavlja Republiko Slovenijo.

Predsednik republike se pogosto oglašuje, da ponavlja neresnice o polpretekli zgodovini, in se za povabila, da pove svoja stališča, celo zahvaljuje. Stališča izraža kot nosilec javne funkcije, ne kot zasebnik, s tem pa prestopa usaj meje primernosti. Če je pravilno odložil partijsko knjižico, bi mu pristajalo tudi, da ne razglasa osebne prepričanja v „svojo resnico“ o dejstvih, za katera zatrjuje, da so znana in splošno sprejeta. (Ampak, december 2001). Pogledi na dejstva pa so prav tisto, kar tako ostro ločuje dubove in preperečuje narodno spravo. Primerno bi bilo, da bi predsednik obenem s partijsko knjižico „zamrznil“ tudi izražanje osebne mnenja o spornih zgodovinskih uprašanjih in se v velikem spopadu ne opredeljeval za eno stran.

Predsednikova pristranost je posebno vznemirljiva, ker jo hoče zakrivati z videzom pietete ter prizadevanosti za pomirjenje in spravo. Več kot dvomljivo je, da bi bila ta drža pristna. Ko namreč napoveduje, da stranke po spravi ne bodo več izkoriščale mrtvih v politični igri moči, seveda ne meri na stranke, ki predstavljajo kontinuiteto, ampak na tiste, ki se izvirno zavzemajo za pristno demokratično prenovo in očiščenje zgodovinskega. Njegov izrek: „Zločin je zločin in do njega se je treba tako tudi obnašati“ je zavarovan z rezervami. V vseh dobah in kulturah zločin kliče kaznen. Za predsednika republike pa naj bi bilo dovolj, da se „tragična“ povojna dogajanja obžalujejo, morda obsodijo s politično izjavo; pravniki, zgodovinarji in politologi pa naj izdelajo študijo o delovanju partijskega sistema odločanja v razmerju do sistema odločanja v državnih in vojaških ustanovah. Partija, ki ji je v Sloveniji načeloval v zadnjem času, naj bi ne bila odgovorna za dogajanja, čeprav je imela uso moč, češ da jo odvezujejo okoliščine tistega časa. Sicer pa da je povojno zločin zakrivila jugoslovanska država, ne partizani, s katerih bi bilo treba sprati madež. Kolikor bi bili „domnevno“ krivi komunisti, pa jih predsednik izgovarja z nasprotno krivdo kolaboracije, ki po njegovem ni domnevna, ampak dejanska. Tako je predsednikov izrek o zločinu izpraznjen, saj se ni mogoče do pobjev „obnašati“ z ugotavljanjem partijske odgovornosti in osebne krivde ter z obsodbami na kaznen. Razen tega ni neupravičena domneva, da mnogi špekulirajo s pravnimi zadržki, kot so absolutno zastaranje, neobstoje in neuporabnost kazenskega zakona, negotovost pravnega statusa žrtev, dolžnost poslušnosti, bolezen in drugo. Stališče predsednika ostaja pristransko, to njegovem naj vse ostane tako, kot je znano in splošno sprejeto. Tisti, ki bi radi imeli drugačno „resnico“, naj živijo z njo, če

hočejo, a ne smejo z njo zbuhati sovraštva. Obrekovani in zatrti naj bi se torej ne smeli zase in za svoje mrtve oglašati z zabtevami po popravni krivic, predvsem krivic na časti in dobrem imenu, saj da je vsako spominjanje na grozote revolucije ter v tej zvezi omenjanje partije in njenih strank naslednic zbujanje sovraštva. To pa je zavajajoče. Zločin je samo zločin, ne tragičen dogodek ali obžalovanje vredna napaka. Zločin vzbudi javno zgražanje ter sproži čut pravičnosti, ki zaradi skupne blaginje zahteva obsodbo krivega na pravično kaznen kot nujno reakcijo pravnega reda v družbi. Predsednikova funkcija je tudi v tem, da z moralno avtoriteto opozarja na vse, kar bi moglo odvrnati od ukrepov za dosledno vzdrževanje pravnega reda. Ko s svojega visokega položaja zmanjšuje težo tako budega zločina, je to blizu potube tistim, ki so zanj odgovorni, in ne pomaga pri odpravljanju nepravne stanja.

Predsednik republike predlaga, naj se sprejme temeljno soglasje o preteklosti in na tej podlagi izda deklaracija o narodni spravi. Vendar je gotovo, da sprave po taki poti ne bo, če naj temeljno soglasje izbaja iz neresničnih trditve, ki jih predsednik oblikuje takole: „...da je del posvetne in cerkvene oblasti nedopustno in za narod budo škodljivo sodeloval z okupatorjem proti narodnoosvobodilnemu odporu, potegnil za sabo precejšen del ljudstva in oblikoval tudi vojaške kolaborantske enote...“. Od besede do besede sama neresnica. Tako imenovani narodnoosvobodilni odpor z OF ni bil samo prepleten z idejami revolucije, ampak ga je komunistična partija prav od začetka izrabila za revolucijo. Vodstvo revolucije si je z grozovitimi terorističnimi dejanji priklicalo nasprotnike, ki jih je potrebovalo. Zavajalo je javno mnenje, češ da uničuje kolaborante, in so to nalepko pritisnili vsem, ki se niso strinjali z njegovimi naklepi. Odpor proti partizanstvu je bil namerjen samo proti terorju notranje revolucije, ne proti idejam in namenom, ki so nekatere privabile v boj za narodno svobodo. Posvetne in cerkvene oblasti niso potegnile ljudstva v domnevno kolaboracijo, ampak se je ljudstvo samo začelo upirati partizanskemu divjanju. Vojaških enot niso oblikovale cerkvene oblasti. Tudi očitnanje domobranstvu in drugim odporiškim formacijam, da so kolaborirale z okupatorji, je za narod budo škodljivo zavajanje in žalitev naroda. Saj obtožba kolaborantstva sozveni z izdajništvom, a se predsednik temu izrazu izogne. Tisti, ki so se upirali revoluciji, so sodelovali samo s trpečim ljudstvom za njegovo varnost in z namenom, da se odvrne sovjetizacija Slovenije in blapčevanje Stalinski tiraniji, ki so se ji udinjali slovenski komunisti.

Na dejstvih, ki jih predsednik nepravilno predstavlja kot splošno sprejeta, se ne bo mogoče zediniti. Njegovi nastopi niso pomirljivi in zmanjšujejo verjetnost, da pride do narodne sprave. Sprave ne more biti, dokler se ponavlja poniževanje ene strani z žalitvami in lažnim obtoževanjem ali z nepristnim pomilovanjem, ko se ji bkrati ne priznavajo niti dobri nameni. Medtem pa je druga stran ovenčana z gloriolo herojstva in obdarjena z materialnimi dobrinami. Pomirjenje med gospodujočim in ponižanim ni sprava, ampak vdaja. Premirje se sklepa med silami, ki so uravnotežene ali še obranjajo moč za spopadanje. Mirovni sporazum med zmagovalcem in poražencem je pa diktat, ki v našem primeru ni sprejemljiv. Obema stranema je treba v pogajanjih priznati in omogočiti enakovrednost. Še prej pa je za spravo treba, da se razbije zarota začetne komunistične prevare, katere žrtve so bili nekdanji pošteni borci za svobodo, še zdaj pa ji podlega del slovenskega ljudstva. Odpravljanje te zarote naj bi tudi bilo v področju predsednikovega delovanja za blagor Slovenije.

Ampak, januar 2002

SO BILI DOMOBRANCI VOJAKI ALI CIVILISTI?

Oprostite, ne šalimo se!

To vprašanje se zadnje čase postavlja v slovenskem parlamentu. Kako to, saj se še nikoli ni pojavil ta absurd.

A v parlamentu se približuje potrditev zakona o vojnih grobiščih. In leva plat parlamentarcev je sprožila to debato, kajti če domobranci niso bili vojaki, ne spadajo njih grobišča pod ta zakon o vojnih grobiščih. In seveda vsi bivši komunisti v en glas zatrjujejo, da domobranci niso bili vojaki. Spomenka Hribar (ne)slavnega spomina trdi: „Slovenske domobranske vojske ni in je nikoli ni bilo.“

Poslanec Nove Slovenije dr. Jože Bernik pa je odgovoril: „Če domobranci niso bili vojaki, s kom pa so se potem partizani borili?“

Ta problem se nam zdi prav aboten. Saj so domobranci imeli svoje poveljnike, čine, vojaška povelja v slovenščini, vojaške obleke in oznake, časopise, parade, čete in bataljone, pa še kaj. In ali ni sram bivših partizanov trditi, da so bile velikokrat premagane njihove vojaške čete od nekakšnih neurejenih tolp?

Nekaj drugega so bile vaše straže, a o domobrancih nihče dosedaj ni dvomil, ne na naši ne na partizanski strani, saj so Rupniku sodili kot poveljniku domobrancev itd. itd. Sedaj pa, ko bi jim bilo treba priznati grobišča in grobove, pa naenkrat ne zaslužijo vojaškega statusa. Veliko je še sovraštva v glavah njihovih bivših in še sedanjih nasprotnikov.

To se kaže tudi v drugem vprašanju, ki je vznemiril slovenski parlament. Kaj naj piše na spominskih obeležjih? V Janševi in Bajukovi Koaliciji Slovenija so se namreč zavzemali, da naj na grobiščih napis vsebuje tudi omembo formacij, katerim so pripadali, ter njihovo zgodovinsko vlogo, kot so jo razumeli sami.

Domobranci Rupnikovega bataljona, kokarde in znake ter oficir, ali so to civilisti?

Parlamentarna komisija na obisk v Argentino

V mesecu aprilu bodo slovenske skupnosti v Argentini obiskali člani Komisije državnega zbora za Slovence v zamejstvu in po svetu. To bo že drugič, ko bodo slovenski parlamentarci, zadolženi za stike s Slovenci po svetu, obiskali našo državo. Prvič je taka skupina prišla aprila leta 2002.

Datum prihoda je predviden za petek 5. aprila, ko pride šest članov pod vodstvom predsednika komisije Franca Pukšiča. Delegacijo

bodo sestavljali še Jože Avšič, Jožef Kavtičnik, Samo Bevč, Bogdan Barovič in dr. Jožef Bernik. Spremljala jih bo še sekretarka komisije Tatjana Kuster.

Skupina bo ostala v Argentini do torka 17. aprila in se bo v tem času seznanila z delovanjem slovenskih skupnosti v okolici Buenos Airesa, obiskala pa tudi Mendoza, Bariloche, Rosario in sosednjo republiko Uruguay. Poslanci se bodo sestali z argentinskimi oblastmi na nivoju ministrs-

tva za zunanje zadeve in navezali stike tudi v argentinskem kongresu, da se ojačijo prijateljske vezi med obema parlamentoma in s tem med obema državama.

V sedanjih zasedbi je komisija storila enega temeljnih korakov v prid slovenskega življa po svetu, ko je že lani pripravila in izglasovala besedilo Resolucije o odnosih s Slovenci po svetu, ki jo je letos 23. januarja potrdil Državni zbor. S tem je bila dana legalna podlaga za vse nadaljnje delo Republike Slovenije na tem področju.

Podroben program obiska komisije bomo objavili pozneje.

GLEJ...

V PRIMEŽU
PRETEKLOSTI..... 2

O LEPI STAROSTI - S
POMISLEKI IN PREDSDOKI .. 4

SLOVENSKI SPOMINSKI
KRIŽ NA CAPILLI 3

SLOVENSKA DUHOVNIKA
OPROŠČENA 6

V primežu preteklosti

FRANCI PETRIČ

Vsako še tako dobronamerno (včasih že skoraj naivno) prizadevanje za spravo in objektivno obravnavo preteklosti se ustavi ob vprašanju, ali je bila na Slovenskem v času druge svetovne vojne revolucija ali ne. Dokler se je zdelo, da bo komunizem večer, so si njegovi nosilci upali zapisati „revolucijo“ na vsak vaški spomenik žrtvam druge svetovne vojne in na nekaterih je zapis „borcem za revolucijo in narodnoosvobodilno borbo“ tudi ostal. Sredi Ljubljane na nekdanjem Trgu revolucije pa še danes stoji največji spomenik opevani „revoluciji“. Tudi pisni dokumenti, ki so ušli čiščenju arhivov za „zaščito dobrega imena borcev in revolucionarjev“, pričajo o tem.

Treba je le odpreti strokovno literaturo zgodovinarjev, ki je bila objavljena v zadnjih letih, in se lahko prepričamo, da je bila v Sloveniji ob uporu okupatorju tudi revolucija, zaradi katere je bil del našega naroda načrtno pahnen v naročje okupatorja in se ga je zato prijel očitek kolaboracije. Kljub temu ta dejstva še niso prišla v nove šolske učbenike, leksikon in v klopi vseh parlamentarcev. Še vedno živimo v dobi laži in prikrižanja. Strah, da bi bilo treba priznati dejanja, ko je bil nekdo ubit zgolj zaradi drugačnega prepričanja, vere ali premoženja, je prevelik. Tudi gmotne koristi, ki jih imajo zmagovalci, so velike. Le kako se more počutiti ob vsem tem govorjenju tisti, ki ima danes v lasti slike, pohištvo in druge dragotne žrtev, ki so bile pobite? Čas revolucije je bil čas, ko so bile križane resnica, pravičnost, svoboda, medsebojno spoštovanje, občestvo ... Ker gre za tako pomembno stvar, v Sloveniji nikoli ne bo miru, dokler ne bomo javno spregovorili tudi o krivcih. Če bomo obsojali le nacizem in fašizem, pozabljali pa na komunizem, zaradi katerega je pri nas še danes največ ljudi prizadetih, ne bomo mogli zaživeti sproščeno. S tem v zvezi velja poudariti, da je smešno, kako se sodbi o tem času izmika celo sodišče, potem ko ima vso obstoječo dokumentacijo in mnenja strokovnjakov. Mislim na postopek o škofu Rožmanu. Drugi narodi so podobne postopke znali hitro rešiti (Čehi v primeru nadškofa Berana, Madžari za kardinala Mindszentyja, Hrvatje za kardinala Stepinca, celo Bolgari so soroden primer nedavno znali urediti), samo Slovenci stopicamo na mestu, ko gre za škofa Rožmana. Kljub strokovnemu mnenju dveh zgodovinarjev in vsej dokumentaciji (kot vemo, je bistveni del zaplenila že Udaba), si danes sodišče (pa tudi tožilstvo ima, kot smo obveščeni, prste vmes) ne upa izreči dokončne sodbe o postopku, ki je tekkel proti njemu leta 1946 ... Je to strah inštitucije, ki bi sicer morala ščititi pravico in resnico? Zato ni nič nenavadnega, da nekateri spet grozijo s postavljanjem spornega spomenika pred ljubljansko stolnico.

Družina 3. marca (okrajšano)

Škofje pozvali k miru

Na prvem srečanju predsednikov devetih škofovskih konferenc držav jugovzhodne Evrope, ki je na temo *Prispevek Katoliške cerkve k miru in stabilnosti na jugovzhodu Evrope* dva dni potekalo v Celju, so se katoliški voditelji zavzeli za „novo evangelizacijo“ in pozvali h korenitejši spravi sprtih narodov in etničnih skupnosti na obravnavanem območju. Na Svet Evrope pa bodo skladno z zaključki srečanja naslovili poziv, naj vladam Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Jugoslavije (Srbije) predlaga ustanovitev državnih komisij zgodovinarjev, ki bodo proučili konfliktno dogodke 20. stoletja in bodo skupaj prišli do zgodovinske resnice, ki bo prispevala k miru in spravi med sprtimi.

Slovenski metropolit in nadškof dr. Franc Rode je pojasnil, da bodo katoliški dostojanstveniki samo predlagatelj ustanovitve omenjenih državnih komisij, o članstvu v njih pa je dejal, da bi morale biti sestavljene zgolj iz vrst največjih zgodovinskih poznavalcev. Samo tako bodo namreč komisije lahko opravile trdo in dolgotrajno delo, ki bo nedvomno in odločilno prispevalo k miru in spravi na spr-

tem območju. O tem je prepričan tudi bosansko hercegovski nadškof in kardinal Vinko Puljić, ki je za pobudo škofovske konference dejal, da je izredno pomembna, saj zdaj v Bosni in Hercegovini vse tri sprte strani tolmačijo zgodovino različno in vsaka po svoje. „Treba bo usklajevati preteklost, da bi v sedanosti prišli na pot pomiritve,“ je še dejal kardinal Puljić.

Sicer pa so bili predsedniki evropskih škofovskih konferenc po srečanju v Celju enotnega mnenja, je povedal nadškof dr. Rode na sklepni tiskovni konferenci, da je bilo srečanje kljub prvotnim pomislekom, da bi se lahko razumelo kot prispevek k oživljanju Jugoslavije, koristno in dobra prilagoditev za razmišljanje o skupnih problemih.

Dogovorili so se, da bodo s takimi srečanji nadaljevali, da bodo tudi generalno sejo sveta evropskih škofov od 3. do 6. oktobra v Sarajevu posvetili vsebinam, ki bi lahko prispevale k miru in stabilnosti jugovzhodne Evrope, in da bodo tretje srečanje o prispevku Katoliške cerkve k spravi in miru pripravili že čez leto dni.

Po Delu-faxu

NAŠA SKUPNOST ŽIVI!

Po vročem poletju in mesecih velikih ekonomskih in socialnih nemirov je v naših središčih v Argentini zopet zadonel veseli in razigrani smeh mladine. Že spet so se pričele slovenske ljudske šole in v Slovenski hiši so tudi srednješolci pričeli s poukom. Po lepo uspeli **počitniški koloniji v Hanželičevem domu** v kordobskih gorah so se otroci zadovoljni vrnil domov. Letošnjo kolonijo je vodil prof. Karel Groznik s svojimi sodelavci.

Na **pustno soboto** so imeli rojaki možnost, da so se srečali v veselih prireditvah v krajevnih domovih.

Slovensko dušno pastirstvo v Argentini je tudi v poletnih mesecih imelo **molitvene ure** za duhovniške in redovniške poklice prvo soboto vsakega meseca. **Delegat prelat dr. Jure Rode** pa je prve mesece marca **obiskal rojake v Miramarju in Mar del Plati**.

V petek, 22. februarja je bil v Slovenski hiši **razgovor z mag. Boštjanom Kocmurjem** o možnosti naseljevanja naših rojakov v Slovenijo. Navzoč je bil tudi predsednik ZS Tone Mizerit.

V soboto, 23. februarja je bil v Slomškovem domu v Ramos Mejiji **informativni sestanek članov „Sloge“** z naslovom „Sloga v sedanem družbeno-gospodarskem položaju“.

V soboto, 2. marca je bil v Slovenski hiši **sprejemni izpit za dijake**, ki so se želeli vpisati v prvi letnik **Srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka**.

V nedeljo, 3. marca, je bil na „Naši domačiji“ **začetek mladinskega leta**. Mladina je imela razgovor z Marijo Čeč in Francijem Žnidarjem. Govorili so o „Sodelovanju mladine v preteklih letih“. Popoldne pa so končali dan z mašo, ki jo je daroval župnik Franci Cukjati.

V sredo 6. marca je bila v Slovenski hiši **redna seja Zveze slov. mater in žena**. Vodila jo je tajnica Mirjam Rant.

V petek, 8. marca je **Mešani pevski zbor San Justo** prišel z vajami.

V soboto, 9. marca so bili na Srednješolskem tečaju v Slovenski hiši **popravni izpiti**, nato je bilo **vpisovanje in skupna začetna sv. maša**.

V nedeljo, 10. marca je bil v Slovenski hiši **začetek slovenskih osnovnih šol**. Prišel se je z mašo za pokojni učiteljici Vero Holožan in Lijo Kambič. Sledila je v veliki dvorani igra „Paša in medved“ v izvedbi Baragove šole v Slovenski vasi - Lanúsu.

Isto nedeljo je imelo **Društvo upokojencev** kosilo v Našem domu v San Justu.

V četrtek, 14. marca je bila v Slovenski hiši **seja upravnega odbora Zedinjene Slovenije**. Vodil jo je predsednik Tone Mizerit.

V soboto, 15. marca je bil **pričetek pouka v slovenskih osnovnih šolah**.

Zveza slov. mater in žena je tudi letos izdala lepe voščilnice z velikonočnimi motivi, po katerih so rojaki radi posegali.

D-ova za tiskovni ref. ZS

DRUŠTVO SLOVENCEV V MENDOZI

PRIREDITVE V LETU 2002

- 23. 3. Začetek slovenske šole
- 23. 3. ob 21. Prireditve folklorne skupine „Los chañares“ pred odhodom v Slovenijo.
- 29./31. 3. Obredi velikega tedna
- 13. 4. Začetek srednješolskega tečaja
- 28. 4. Poročilo gostovanja folklorne skupine maja: Gostovanje mendoškega pevskega zbora v Bariločah
- 19. 5. Romanje
- 26. 5. Občni zbor Društva Slovencev
- 2. 6. Sv. Rešnje Telo - procesija
- 9. 6. Domobranska proslava
- 30. 6. Dan državnosti; maša in prireditve na trgu Republike Slovenije
- od 7. do 21. 7. Zimske počitnice - taborjenje naraščajnikov in mladine v Los Penitentes
- 4. 8. Koline - skupno kosilo in prodaja kolin
- 11. 8. Otroški dan
- avgusta: Pevsko glasbeni večer v Buenos Airesu - sodeluje oktet in „Los chañares“
- sept.: Koncert pevskega zbora
- 29. 9. Blaženi Anton Martin Slomšek - Spominska proslava
- 24. 11. Kristus Kralj
- 8. 12. Sv. Miklavž
- 15. 12. Sklepna šolska prireditve
- 24. 12. Božič
- 31. 12. Silvestrovanje

Vsako prvo nedeljo v mesecu pri maši sodeluje pevski zbor.

Vsako tretjo nedeljo otroška in mladinska sv. maša.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

In svet se vrti naprej, čeprav včasih slišimo, da gre Argentina nazaj. Vendar je važno v tem položaju, da ohranimo upanje. Obzorje je res temno, a tudi nekaj pozitivnih dejavnikov lahko beležimo.

Politična stabilnost. Ni manjkalo črnogledov, ki so takoj potem, ko je Duhalde nastopil kot predsednik države, prerokovali, da ne bo vzdržal več kot dva tedna. Poteka že tretji mesec in predsednik še vedno trdno sedi na predsedniškem prestolu. Njegova večina v parlamentu se ni podrla in dogovor podpore med radikali in peronisti še vedno drži. Uspelo mu je podpisati sporazum o davčni sodelu s provincami in prestal je marsikatero preizkušnjo z nekaterimi upornimi veljaki.

Je FMI odločilen? Je pa res, da so se zadnje dni pojavile govornice v smislu, da je Duhaldejeva usoda navezana na sporazum z Mednarodnim denarnim skladom. „Če pride do sporazuma, bo ostal, če sporazuma ne bo, bo padel,“ so vedeli povedati v sami vladni bližini. A tudi to ne drži popolnoma. Res je, da je usoda sedanje vlade, pa tudi države v veliki meri odvisna od pogajanj, ki jih država vodi z FMI. A tudi v primeru, da do sporazuma ne pride, bo postopek manj travmatičen, kot je bil za dobe „petih predsednikov“. Zelo verjetno pa je, da bo v tem primeru Duhalde sklical predhodne volitve, da z ljudskim glasom potrjeni novi predsednik odloči, kakšno smer naj zavzame država.

Nove zahteve. Pravzaprav niti ne moremo reči, da FMI postavlja nove zahteve. To so le stare in nenehne, ki so dobile novo obliko. Gre za napor, da bi argentinski gospodarski načrt lahko postavili v okvir resnosti in predvidljivosti. Dodatni napor v tej smeri uprizarja vlada, ko sedaj kroji že potrjeni letni proračun, da ga prilagodi novim bolj stvarnim pogledom. A delegacija Sklada, ki je ta teden dokončala svoje nadzorstvo, zahteva še nekaj ukrepov, povezanih z davčno politiko, in tudi juridično podlago, kot je sprememba nekaterih zakonov in odprava drugih. Tudi pri FMI vztrajajo, naj se čimprej ukine tiskanje množice provincijskih bonov. Teh resnično kar mrgoli in se jim bo sedaj pridružil še prestolniški Porteno.

Dolar ne odjenja. Naj se je vlada trudila na vse načine, se je dolar pretekli teden krepko držal nekoliko pod 2,50. Predsednik je sicer ponovno dejal, da kdor kupuje dolar po 2,50, bo izgubil, a dejansko mu nihče ne verjame. Sicer če stvar gledamo po vseh pravih gospodarskih zako-

nov, je dolar res predrag. A dejstvo je, da se argentinsko gospodarstvo mnogokrat ne suče po veljavnih pravilih in da psihološka primes lahko zavže še tako ustaljeno teorijo. V tem primeru se uvozniki množično poslužujejo dolarskega trga, s čimer raste povpraševanje, izvozniki pa se ne ločijo od deviz, s čimer se manjša ponudba. Rezultat je viden.

Enotna fronta. Predsednik se tudi dobro zaveda, da je bistven razvoj gospodarskega položaja. Zelo potrebna pa je tudi politična plat. Tako De la Rúa, kakor kratkodobni Rodriguez Saa sta trpela na tej boleči točki. Duhalde je storil dodatni korak. Ker je hotel tudi na zunaj pokazati zaslombo, ki jo uživa v lastni četi, je za konec tedna sklical srečanje vseh peronističnih guvernerjev. Bila je to drzna poteza, saj je prav vsled podobnega koraka padel Rodriguez Saa, potem ko je sklical sestanek v Chapadmalal, pa ga je večina guvernerjev pustila samega. Duhalde je kraj sestanka postavil v Iguazu in tja so prišli vsi guvernerji razen svetokriškega Kirchnerja. S tem uspehom lahko Duhalde nekaj časa mirno trdi, da ima vso zaslombo stranke.

Kaj pa cesta? Čeprav je pretirano trditi, da so prejšnji predsedniki padli zaradi pouličnih izgrediv, je treba paziti tudi ta videz javnega življenja. Kot je bilo pričakovati, je v teku dni pojenjala tudi javna jeza in protest. Ljudje so se naveličali neneknih shodov in „kacerolasov“ in ta javni protest je ostal v rok-ah vsaj delno organiziranih skupin, ki pa tudi pred javnostjo nimajo enakega odmeva. Tudi ob tem pojavu se je vlada oddahnila.

Politični odenki. Nenadoma je zanimivo vlogo pričela igrati zunanja politika. Vlada je že napovedala, da bo v sklopu Združenih narodov kot doslej glasovala proti Kubi in zadevi človekovih pravic. S tem si hoče zagotoviti prijaznost v Washingtonu. Mnogo bolj pa je presenetila novica, da je vlada ponudila ZDA sodelovanje v primeru kolumbijske krize. Združene države vedno bolj aktivno posegajo v notranje kolumbijske razmere, kjer se vlada bori proti gverili in narkotrafikantom. Argentini je ponudila, da sodeluje pri vežbanju helikopterskih pilotov. Ni to kak bistven poseg, a spominja na čase vojaške vlade in njenega sodelovanja v primeru protigverilske vojne v Srednji Ameriki in kaže na namen Duhaldeja, da se strumno postavi na stran Združenih držav, gotovo v upanju bolj prijaznega postopanja tudi na gospodarskem področju. Pač neke vrste dajdam.

SLOVENC V ARGENTINI

V spomin

Blaž Razinger

Skoraj štirje meseci so že pretekli, odkar je v četrtek 22. novembra v 79. letu starosti legel k večnemu počitku Blaž Razinger. Vendar spomin nanj se nenehno vrača in nas ne bo zapustil.

Rojen je bil 2. februarja 1922 na Blejski Dobravi pri Jesenicah. Leta 1943 je bil mobiliziran v nemško vojsko in bil dvakrat poslan na rusko fronto. Leta 1944 je bil kot ranjenec poslan iz Litve na dopust in se priključil gorenjskim domobrancem. Leta 1945 se je z drugimi umaknil na Koroško. Od tam je po prehodnem bivanju v begunskih taboriščih Šentvid na Glini, Kellberg in Spittal na Dravi odpotoval v Argentino.

Blaž je smučal že od mladih let, v Avstriji pa je s Francetom Jermanom in Ćinkom Bertoncljem opravil več planinskih tur in se tudi navdušil za gore.

Po prihodu v Argentino leta 1949 je delal kot izkušen strugar in rezbar lesa. Leta 1950 je iz Buenos Aires odpotoval v Bariloče. Poročil se je z Minko Krajnik in v družini se jima je rodilo pet otrok.

Dolga leta je upravljal kiosk na vrhu Cerro Otto in od tod užival ob čudovitem pogledu na gorsko pokrajino. Ko je moral kiosk opustiti, se je začel posvečati popraviljanju in najemanju smučarjev na smučišču Catedral.

Bil je ustanovni član Slovenskega planinskega društva. Dolga leta je sodeloval pri društvenih dejavnostih kot tajnik in blagajnik. Hkrati je z družino oskrboval Slovenski planinski Stan, ki je v poletnih mesecih sprejemal rojake iz drugih krajev Argentine in pogosto iz Slovenije.

Ko smo ga v poznih pomladanskih dneh spremljali na pokopališču, so z neba padale drobne snežinke in pobelile hrbe in travnik, na katerem smo ga pokopali. Kot da bi

Veselka Puc: Človeški odnosi

Pogovor s slikarko Veselko Šorli Puc je napisala Nataša Medvešček v reviji ONA, Delo, 25. februarja 2002. Pogovor objavljamo okrajšan.

Med najvažnejšimi družinskimi dogodki so potovanja, ki vodijo v neznanost. Na prvem mestu so morda to letovanja v Biševem, nato sledi življenje in delo v daljni Argentini, zdaj je družina razpeta med Ljubljano in Prago. Tam je namreč Matjaž Puc zaposlen kot svetovalec na slovenskem veleposlaništvu. A ne glede na to, kako in kolikokrat se njihove poti ločijo, se velikokrat srečajo ob veliki stari secesijski mizi v njihovem domu sredi Ljubljane. „Z mozem sva si dolgo let želela mizo, ki sva jo pred časom odkrila na neki dobrodelni dražbi v Argentini,“ pojasni in nadaljuje, „ob njej se korak ustavi, zato so naši večeri zelo prijetni. Miza je sre-

dišče družine in tako bi moralo biti tudi drugje. Zelo vesela sem, ko se nam pridružijo prijatelji.“

Zamisli nikoli ne zmanjka, zlasti ne umetnikom. Veselka Šorli Puc pravi, da raje kot z besedami govori z dejanji. Izda nam, da se je nedavno lotila velikega projekta celotne prenove

bila poslana bela preproga za njegov zadnji vzpon v božje naročje. Ob molitvi, slovenski pesmi in tolažbi domačim smo se z žalostjo v srcih poslovili od njega. Ko smo odhajali so sončni žarki prodrli skozi oblake in obsvali pobeljeno pokrajino.

Blaž je bil kot vsi „šumski bratje“ prava osebnost. Trden, zaveden Slovenec, mož besede, delaven in poštenjak. Ko bomo prihajali v planinski Stan, se bo težko privaditi dejstvu, da sosedla Blaža ne bo več med nami.

Ženi Minki, hčeram, sinovoma in vnukom izrekamo iskreno sožalje. Blaža bomo ohranili v najlepšem spominu in v molitvi Boga prosili zanj.

M. M.

sakralnega objekta - za katerega gre, še noče izdati. V mislih snuje knjigo o vitrajih. Hkrati v njej že od dvanajstega leta starosti počasi zori misel za daljše literarno delo.

A kaj je najpomembnejše? „Človeški odnosi. V nekajletnem bivanju v Argentini sem spoznala in začela

ceniti tihi in preprosti pogum tamkajšnjih Slovencev - besed ni moč slišati, a v očeh se zrcali njihovo dostojanstvo,“ pripomni in sklene pogovor. „Temu tihemu upanju ljudi se je treba klanjati in dosledno živeti v svojih prepričanjih, saj to sta največja lastnosti, ki nas zaznamujeta.“

SREČANJE ZDRAVNIKOV V SLOVENIJI

Slovenski svetovni kongres organizira 3. strokovno srečanje slovenskih zdravnikov iz domovine in sveta. To srečanje bo potekalo v zdraviliškem, hotelskem in kongresnem središču Radenci v Radencih pri Murski Soboti od 10 do 12 oktobra 2002.

Osnovni program bo sestavljen iz predavanj priznanih slovenskih strokonjakov s področja zdravstva o temah kot so: izobraževanje v medicini, problematika kardiovaskularnih bolezni kot najpogostejše bolezni v razvitem delu sveta, raziskovalno delo in največji dosežki slovenskega znanja s področja medicine, sistem javnega zdravstva in še druge zanimive teme.

Spodaj podpisani iz Mendoze imam na skrbi predavanje o „Vrnitvi slovenskih zdravnikov v Slo-

venijo“. Izdelal bom anketo med zdravniki tukaj, da bi sploh vedeli, če je kak interes do tega. Slovenija potrebuje zdravnike in Slovenci bi seveda imeli prednost pri nastavljenosti. Zgeda, da jih veliko pride z juga. (Srbi, Bosanci)

Nima pa vseh naslovov in imen zdravnikov. Prosimo, da bi v Svobodni Sloveniji priobčili, da naj mi zdravniki pošljejo svoj naslov, da bodo lahko dobili anketo, za katero bi prosili, naj odgovorijo. Že na zadnjem snidenju na Bledu in Ljubljani so navzoči slovensko - argentinski zdravniki govorili, da bi bilo zanimivo tudi tu v Argentini napraviti kakšno snidenje, naprimer v Mendoza.

Seveda, prvo pa je informacija o naših zdravnikih v Argentini, Upamo, da bomo dobili zaprosene odgovore.

dr. Jure Bajuk, Mendoza

Slovenski spominski križ na Capilli

JOŽE TOMAŽEVIČ

Pred kratkim sem v Svobodni Sloveniji bral o spominskem križu, ki že petdeset let stoji na tej gori. Postavili so ga „šumski bratje“. Zato je vse hvale vredna zamisel naših bariloških planincev, da jim je prišla ta zamisel v glavo. Dela so se lotili z vso slovensko zagrizenostjo in niso odnehali preje, dokler niso videli na vrhu gore postavljenega križa. Ker pa ti planinci niso poznali do potankosti moči vetra v Patagoniji in v Andih nasploh, so pa takoj že po nekaj mesecih uvideli, da križ ne bo dolgo ključoval tem viharjem. Večkrat so šli na goro in pregledali križ, a vedno so morali kaj popraviti, toda vselej jim je veter kakšno zagodel, tako da so se po desetih letih odločili postaviti nov križ na Capilli, ki bo za vse čase ključoval vsem vetrovom v Andih.

Ta drugi križ je bil narejen iz železnih cevi, po en meter dolgih koncev, ki so jih sestavili potem na samem vrhu gore. Izdelal ga je, če se ne motim, Jožko Simčič že v letu 1961 in je potem več kot pol leta čakal ljudi, da ga ponesejo na vrh.

Dne 14. februarja 1962 se je le dobila prva skupina Slovencev, ki je to železje naložila na svoje rame in ga začela tovoriti po grapi Capille navzgor. Ta graben ni bil nič kaj prijeten in če si še obložen z železjem, je ta pot dvakrat težka. Med to skupino, ki je tovorila križ na greben in ga tam pustila, je bila tudi turistka, ki je bila na poročnem potovanju, pa jo je tudi to doletelo.

Le teden dni za prvo skupino je šla na Capillo druga skupina devetih planincev in je to železje tudi dostavila na vrh gore. Med to skupino je bil tudi eden Neslovenec.

Ko je druga skupina odšla na Capillo, smo se pripeljali na počitnice v Bariloče moj brat France, nečak France Prešern in

jaz. Dvajset dni smo kolovratili po Catedralu, bili smo na Lópezovem stolpu in nazadnje smo se tudi povzpeli še na argentinski vrh Tronadorja. Dan pred našim odhodom v Buenos Aires pa je prišel dr. Arko v Planinski stan in me je začel spraševati, kje vse smo med počitnicami hodili in če smo naredili kako lažjo turo. Ko sem mu povedal, da smo bili na Lópezovem stolpu in na argentinskem Tronadorju, pogleda mojega nečaka, pa mi stisne roko in pravi: „Tomaževič, tudi ti si naredil lep podvig, da si mi pripeljal tako mladega (12 let) na vrh Tronadorja. Tako mladega še nimam zabeleženega na tem vrhu. Kaj pa sedaj?“ „Jutri gremo domov.“ „To je pa škoda, ker jutri nameravamo iti postavljati križ na Capilli in vsaj ti bi lahko šel z nami pomagat,“ je pristavil. Nato pa spet: „Križ bomo postavili za vse pobite Slovence v drugi svetovni vojni in revoluciji.“

Takoj sem mu dal besedo, da grem z njimi. Na misel mi je prišlo, da imam v očetovi in v mamini zlahti sorodnike, ki so padli pod krogami lažnih „osvoboditeljev“, zraven pa še bratranca, ki je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko in je ostal nekje na ruskem bojišču. Vsi ti, ki v domovini ne smejo imeti nobenega spomina, bodo sedaj daleč od Slovenije imeli lep spomenik na gori Kapelica.

Potem sem šel na železniško postajo in zamenjal povratno karto za pet dni kasneje. Od tam sem šel na pošto ter poslal telegram v tovarno, da se ne morem vrniti obljubljenega dne, ker ne dobim za tisti dan povratne vozovnice. Drugi dan sta brat in nečak odpotovala nazaj v Buenos Aires, jaz pa sem se odpravil s skupino na Capillo postavljati križ, ravno na moj 31. rojstni dan. Na gori smo bili od 16. - 18. februarja. To je bila tretja skupina, ki je postavljala drugi križ. Dva sta bila iz Bariloče, pet pa iz Buenos Aires. Ti so bili duhovnika Albin Avguštin in Milan Povše, Tine Debeljak,

Andrej Žužek in moja malenkost. Iz Bariloče pa dr. Vojko Arko in Jožko Simčič. S seboj smo nosili zelo velik ključ (llave de caño) za sestavo križa, vse potrebne jeklene vrvi, štiri natezalnike, štiri kline za pritrditev jeklenih vrvi, cement in še pesek (ki ga na vrhu ni) ter srebrno barvo za križ, toda ta se nam je na poti izgubila, morda tam, kjer smo prenočevali. V soboto smo zgodaj vstali in nadaljevali pot proti vrhu. Oba duhovnika sta ostala pod Capillo nekje tam, kjer danes stoji bivač „Dr. Vojko Arko“ - „Slovenija“.

Mi pa smo na vrhu takoj začeli z delom. Predno smo sestavili križ, nam je dr. Arko dal v podpis pergament, na katerem je bilo zapisano, zakaj ta križ in v čigav spomin bo odslej tu gori. Potem ga je zvil in vtaknil v glavo križa in do konca privil cev. Pred nočjo je križ že stal in tudi klini za vrvi so bili že zacementirani. Potem smo sestopili do tam, kjer sta nas čakala duhovnika, in tam prenočili.

V nedeljo, 18. februarja smo pa zgodaj skupaj z duhovnikoma odrinili proti vrhu. Na vrh smo cepali vsak po svoje in v dobri uri smo se znašli vsi pri križu. Najprej smo previdno napeli železne vrvi in potem se je začela priprava za blagoslovitev in maša. Za blagoslov smo določili dva botra: za SPD Bariloče je bil Jožko Simčič, za SPD Buenos Aires pa Tine Debeljak. Bil je prekrasen dan brez oblakov. Na severu smo gledali vulkan Lanín, proti zahodu skoraj pred nosom vse tri vrhove Tronadorja, v Čilu Puntagüedo in Osorno, vrhom proti Bolsónu pa niti imen ne vem. Vse je bilo kot na dlani.

Potem se je začela maša. To pa je spet poglavje zase. Vedite, da v teh višavah skoro nikoli ni brez vetra, zato pa nam je dr. Arko potem pravil, da je bila to prva sveta daritev, pri kateri smo res vsi sodelovali. Maševal je župnik Avguštin, že preje sem omenil dva botra, Milan Povše je držal pateno in kelih, da veter ni naredil svoje, ko je od časa do časa potegnil z vso silo. Ker mora pri maši goreti sveča, je za to skrbel precej nižje v zavetju Žužek, eden je

držal misal, dr. Arko pa je bil edini navadni vernik pri maši. Jaz pa sem slikač diapositive, ki sem jih nekaj let pozneje posodil Tinčku Debeljaku ob predstavitvi Arkove knjige Ljubezen po pismih. Še dobro, da mu nisem dal vseh diapositivov, nekaj se jih je le ohranilo.

Po maši smo dobro zalili postavitev, ker je Albin Avguštin potegnil iz nahrbtnika steklenico črnega in še nekaj drugih dobrot. Ker je ura kazala že skoro dve popoldan, smo začeli sestopati z gore, ker smo bili dogovorjeni s parkovo motorko, ki je tisto nedeljo peljala nekaj turistov (med njimi nekaj Slovencev) v Brazo Tristeza, da bo nazaj grede pobrala tudi nas in nas Nad. na 4. str.

Blagoslovitev drugega križa na Capilli, mašuje Albin Avguštin, levo dr. Arko

O lepi starosti — s pomisleki in predsodki

Ni samo mladost lepa, ampak tudi starost. Seveda pa se je treba na lepo, srečno starost še predčasno pripraviti. Brez bojzani! Vdati se je treba, sprejeti starost radi ali neradi. S poskusi in vztrajnostjo, saj življenje teče naprej. Starostna doba je doba življenja, ne životarjenja, umika, zagrenjenosti in tegob. Kajti - čim revnejši je duh, toliko hitreje stari ljudje preidejo v otopelost, brez zanimanja, slednjič se popolnoma odmaknejo in osamijo. Sami že ugotavljamo, da starost napreduje mimo naše volje, z vso prodornostjo spreminja naše bio-psihično stanje in naše mesto v družbi. Zares, starost ima svoj slog, svojo vrednost, zato si moramo prizadevati, da bomo zgrabili tudi to življenje z obema rokama in iz njega napravili nekaj lepega. In bomo veseli, če smo in smemo biti stari, zlasti še, če bomo tej starosti dali smisel in bogato vsebino.

Življenje je lepo! Radi bi živeli še kar naprej - v nedogled. A v tem zagonu pozablamo, ali bomo dosegli vsaj povprečno določeno starost. Znano je, da so pred dvatisoč leti - v biblijskih časih ljudje umirali v povprečni starosti 22 let in se je v

mnogih stoletjih spričo vrto-glavega napredka medicine življenjska starostna lestvica do danes povzpela do približne številke 70 ali 80 let starostne dobe. A medicinska veda še napoveduje, da bo z njenim pospešenim napredkom možno doseči v daljni prihodnosti življenjsko dobo tudi do 200 let. Nič nemogočega, saj so se nam zdele pred mnogimi leti načrtovane iznajdbe neuresničljive, a danes so postale dejstvo. Samo v kakšnem fizičnem in duševnem stanju se bo 200-letni starček nahajal in koliko življenjske sile bo sploh v njem, si pa lahko samo predstavljamo. Končno ni važno, koliko je kdo star, ampak kako je star, kako doživlja starost in kakšno je njegovo počutje. Nevarno je „čutiti se starega“, predati se brezsilnemu življenju, brez zanimanja, brez idealov. Prav umestna je ugotovitev nekega znanega zdravnika, ko pravi med drugim: „Če se upokojenec osredotoči le na svojo prebavo kot edini življenjski cilj - je izgubljen!“

Razne gerontološke študije so pokazale, da je dostikrat izguba duševne zmognosti starostnikov posledica stalne fantazije o lastni onesposobljenosti bolj škodljiva kot pa prizadet okrnjen organ v glavi. Taki dom-

nevni „bolniki“ s svojo bolešno avtosugestijo hočejo bolezen dobesedno prikljucati, ko v resnici ni še niti sledu o njej. In končno po takem vztrajnem dopovedovanju se bolezen res pojavi! Domnevna bolezen se sprevrže v pravo bolezen! Napačna predstava o boleznih se lahko usmeri tudi v hipohonderstvo. Da nekateri ljudje res niso zdravi, če niso bolni, zveni kot šala, a kar velikokrat drži.

Ni nobena skrivnost ugotovitev, da je osiromašenje, betežnost, čeprav prikrita, doma tudi med zdomskimi Slovenci. Kar precejšnje število osamelih vdov in vdovcev sameva v svojih lastnih domovih. Ne morejo se ločiti od njih, kajti predsodki do starostnih domov jih ovirajo. Pa vendar bi lahko živeli polnejše življenje v družbi in Domovi oskrbi, kot pa samevali z grenkobo v srcu

v lastnem domu. Seveda je lepo imeti hišo, zlasti če ti je prijetno v njej. Pa vendar v nekem trenutku, če te doleti nepredvidena nesreča ali zahrbtna bolezen, prav nič ne pomaga, če imaš še tako lepo urejeno hišo. Ker niso bili nikdar pripravljeni misliti na morebitno neprijetno spremembo v življenju, se bodo tako še z večjo težavo morali spriznati z mislijo na geriatrično oskrbo. Le starostni dobro urejeni domovi s celotno socialno in zdravstveno oskrbo nudijo lahko svojim oskrbovancem vse možnosti za preživetje zadnjega življenjskega obdobja v vsej polnosti - z optimizmom, vedrostjo, z nasmehom - ne pa s čakanjem na končno rešiteljico - smrt.

Vredno je o vsem tem razmisliti. Vsak je svoje sreče, pa tudi svoje starosti kovač!

Tone Šušteršič

Spominski križ...

Nad. s 3. str.

prepeljala v Puerto Pañuelo.

Zadnja skupina pa je šla čez dober mesec za nami na goro, da je pobarvala križ in dokončno napela natezalce. Štela je osem Slovencev. V vseh teh skupinah sta bila po trikrat zraven dr. Arko in Jožko Simčič.

Križ pa od tistega časa stoji, kot je stal prvi dan, ter kljubuje vsem viharjem in izpričuje slovensko prisotnost v Andih. Ta križ je letos sredi februarja tudi dopolnil 40 let. Tega in prvega je blagoslovil danes tudi že pokojni župnik Albin Avguštin. Ko sem ga letos na novo leto kropil v cerkvi sv. Rite v Boulogne, sem ga v mislih gledal ob križu na vrhu Capille.

NEKOČ JE BILO...

MARKO KREMŽAR (2)

stih delih Evrope, kjer so bile keltske naselbine. Seveda so ti menihi oznanjali krščanstvo vsem naseljencem tistih krajev, a privedla jih je do tja verjetno predvsem skrb za ljudi, ki so jim bili kulturno in krvno blizu. V nasprotju s poljedelskimi narodi, za katere je bilo obvladovanje velikih površin zemlje vir moči in bogastva, tudi ljudstvo, ki je vzdrževalo omenjeno transkontinentalno prometno povezavo, ni imelo posebnega posluha za utrjevanje oblasti na določenem ozemlju. Za te ljudi je bil poklic važnejši od ozemlja.

Stvari pa so se pričele spreminjati z vdori germanskih ljudstev iz vzhoda. Podobno kot Rimljani na jugu so tudi oni hoteli zasesti zemljo, na kateri bi razvijali poljedelstvo in izvajali oblast. Nastajale so meje, ki so najprej otežkočale, končno pa onemogočile promet po jantarski poti. Tudi danes drži pravilo, da mora v slučaju krize ali nevarnosti podjetje, ki se bavi s prometom, zavarovati če ne že vse poti, vsaj njena izhodišča in križišča. Prva so poselili Polabski Slovani in Poljaki, druga pa rodovi, ki jih takrat Madžari še niso razdvojili na Slovake in Slovence.

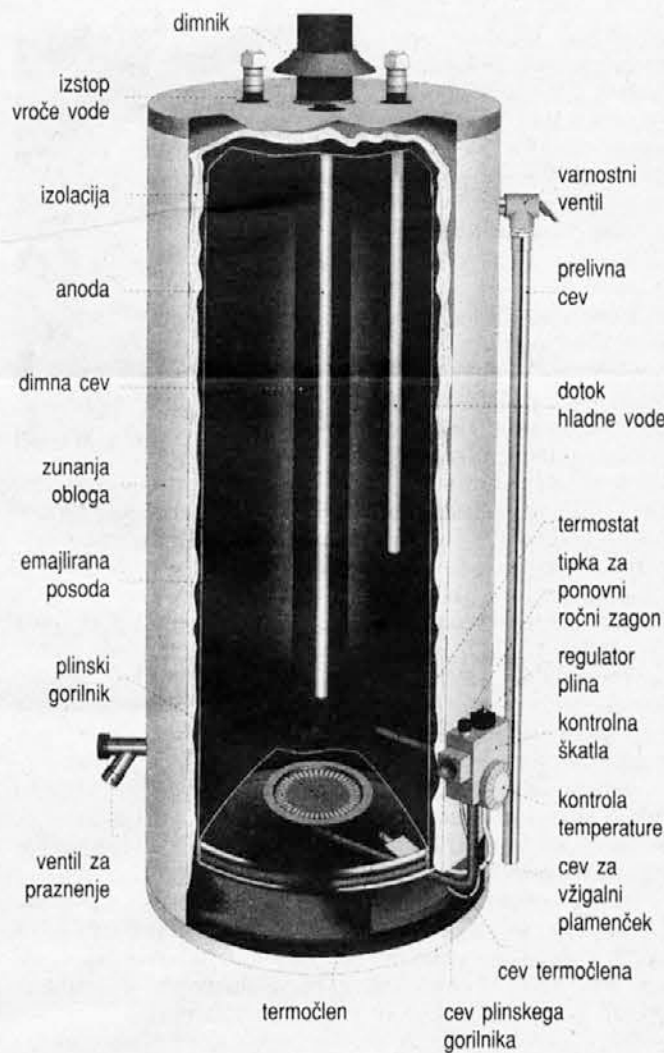
Prof. Pavlovčič je napisal pod zemljevid jantarske poti, da „je bila Slovenija od nekaj prehodno ozemlje, mednarodno važno v trgovsko-gospodarskem pogledu“. To je vsekakor bilo, a kot pomembno križišče ni bilo le prehodno ozemlje. Rod, ki je po tej poti tovoril, se je okrog življenjsko važnega križišča skoraj gotovo naselil. Ko sta bila kasneje v nevarnosti njihov poklic in način življenja, je verjetno, da so se prav okrog teh prometnih vozlov družine naselile še bolj strnjeno z namenom, da jih ohranijo zase.

V tem primeru naši predniki ne bi priromali na sedanjo ozemlje za tropom ovac slučajno, temveč so se naselili v krajih, katerih strateško pomembnost so poznali. Če potemtakem ti ljudje niso bili v glavnem poljedelci, bi bilo razumljivo njihovo pomanjkanje smisla za kasnejšo fevdalno družbeno ureditev, prav tako pa tudi vloga njihovega vojvode ali kneza, voljenega po svobodnih ljudeh, ki je fevdalna Evropa ni ne razumela in ne prenesla.

Morda ni slučaj, da je naš glavni junak svobodnjak Martin Krpan, ki je sol tovoril po cesti, ki je bila del starodavne jantarske poti, in se pri tem skliceval na pravico, ki je bila starejša od cesarjeve. Tudi splavarji na

JEZIKOVNI KOTIČEK

Plinski pretočni grelec

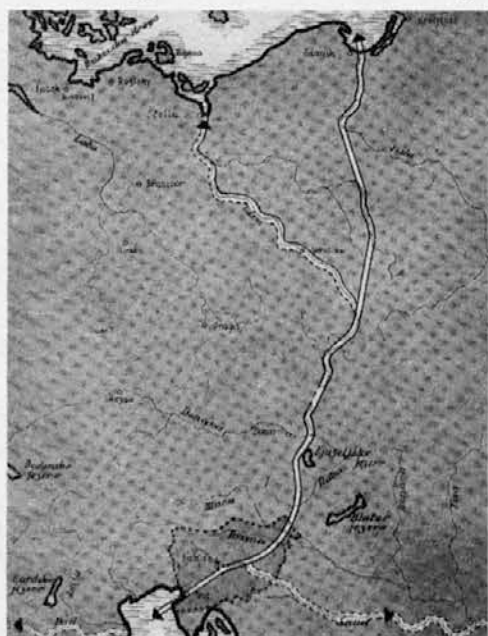

Nikjer ni rečeno, da bi ista skupina ljudi tovorila blago od pričetka do konca poti, ki ima jasno poudarjene tri različne dele. Prvi del vodi po rekah do omenjenega križišča na Slovaškem, drugi, skupni, pretežno po kopnem do križišča v Sloveniji in potem spet po rekah in morju. Lahko si mislimo, da so se na omenjenih križiščih, kjer je bilo treba pretovarjati blago iz čolnov na vozove in obratno, ljudje izmenjali. To bi pomenilo, da je rod, ki je tovoril po jantarski poti, imel poleg številnih varnostnih oporišč med potjo vsaj dve močnejši postojanki, to je naselji.

Ker je takrat v še večji meri kot danes temeljila trgovina na zaupanju, to je na poštenosti, poznanju ter krvnih vezeh, si lahko mislimo, da je ta rod prevoznikov in trgovcev živel razpotegnjeno ob vsej dolgi poti. Te ljudi ni povezovala toliko kaka zunanja oblast kot skupen poklic, poklicna etika in isti jezik. Sporazumevali so se med seboj v jeziku, ki ga tujci niso razumeli, kar je predstavljalo podjetniško 'prednost. Kdor je bil „svoj“, je govoril „naš“ jezik in bil zato vreden zaupanja, pa čeprav je prihajal iz daljnih krajev.

Njihova kultura in tudi socialna ureditev potemtakem ni bila teritorialna, temveč poklicna. Ni jih vezalo, kot na primer razne poljedeljske narode, skupno ozemlje, temveč skupni poklic. To v predrimski Evropi ni bil tako redek pojav. Kelti, na primer, so se naseljevali, kjer so zasledili železno rudo, in so tako posejali Evropo s svojimi naselji od Irske do Anatolije v Turčiji in živeli, kot vemo, tudi po naših krajih. Da je bila med njimi živa zavest o kulturni skupnosti, ne glede na nestrnjeno naseljenost, lahko sklepamo tudi po prisotnosti irskih menihov po ti-

Jantarska pot po Zgodovinskem atlasu Slovenije

Dravi, Savinji in Savi pa furmani, ki so vzdrževali promet med Dunajem in Trstom, so prav lahko del naše prastare tradicije.

Zanimivo je, da je kasneje, v sedmem stoletju kralj Samo skušal in za kratek čas tudi uspel povezati v skupno kraljestvo večino ozemlja ob omenjeni trgovski poti. O njem pravijo, da je bil frankovski trgovec. Morda pa je bil lahko tudi trgovec domačin, ki je s Franki trgoval in zato pravilno cenil trgovsko in strateško pomembnost tega ozemlja. Preko današnje Češke je namreč vodila druga prazgodovinska pot proti zahodu, verjetno do Rena.

Ko sem nekoč v Buenos Airesu razkazoval mesto mlademu Dancu, ki je delal pri istem mednarodnem podjetju kot jaz, sva se pogovarjala o skandinavskih navadah. Kot velik nevednež sem omenil, da med Švedi in Norvežani najbrž ni posebnih razlik. Pa se je moj Danec le široko nasmejal in rekel, da so razlike veliko večje, kot si mislim. Ne spomnim se, kaj vse mi je pravil, postal pa sem pozoren, ko je rekel, da so Norvežani z razliko od drugih Skandinavcev verjetno edini narod v Evropi, ki ne zna kleti. Edina kletvica, ki jo poznajo, je: „Naj te vzame peklo“. Za kaj močnejšega si morajo kletve izposojati, je razlagal. Nisem mu povedal, da poznam še nek drug evropski narod, ki ima podobne jezikovne omejitve in ki v jezi zarobanti: „Da bi te hudič!“ Ne vem, če to drži, a pri tolikih lingvistih, kot jih premoremo Slovenci, bo kaj takega lahko preveriti. Če pa to drži, naj strokovnjaki razložijo, odkod duhovna sorodnost med ljudstvi na nasprotnih koncih celine. Kak psihiater pa bo morda lahko pojasnil, do kake mere in zakaj naj bi bile prav kletvice eden najbolj trdoživih jezikovnih izrazov.

Po padcu Sovjetske Zveze so pričeli Rusi s švedsko pomočjo raziskovati podobno prazgodovinsko trgovsko pot, ki je povezovala severna morja s Črnim morjem na jugu. Tudi ta prometna žila je potekala v glavnem po rekah in je verjetno vplivala na razvoj ruskega naroda. Morda bodo tudi pri nas, ko je enoumna Jugoslavija utonila v preteklosti, strokovnjaki utegnili pogledati v to neortodoksno smer naše preteklosti. Sicer pa bi bila s tem rešena lahko celo stara zakarpataska naselitelna teorija; jantarska pot je vodila v naše kraje skoraj izza Karpatov.

Vsekakor bi na vprašanje o sorodnosti izkopanin v Ptuj in ob baltski obali, na katero sem kot šestdesetletni molčal, odgovoril zdaj z vrsto novih vprašanj, ki bi morda pripravila prof. Pavlovčiča, da bi teorijo o jantarski poti ne le narisal, ampak tudi razvil.

Konec

NOVICE IZ SLOVENIJE

AERODROM SPET NA DRAŽBI

Mariborsko podjetje Gemag, ki bi moralo v skladu s sklenjeno kupoprodajno pogodbo poravnati preostali del kupnine oz. predložiti bančno garancijo za preostanek kupnine, je zaprosilo za podaljšanje roka za predložitev bančne garancije. V podjetju namreč niso uspeli pravočasno in celovito pripraviti dokumentov, na podlagi katerih bi lahko pridobili bančno garancijo, zato so predlagali podaljšanje roka za mesec dni. A stečajni senat okroglega sodišča v Mariboru je zavrnil vlogo Gemaga in kupoprodajna pogodba velja za razdrta. Zato bodo na javni dražbi 9. aprila začeli prodajati Aerodrom Maribor v celoti kot pravno osebo po enaki izklicni ceni kot na prvi dražbi, torej za 320 milijonov tolarjev.

DEVIZNE REZERVE IN ZUNANJI DOLG

Slovenske devizne rezerve so konec lanskega decembra znašale 5,738 milijarde dolarjev. To je 348 milijonov dolarjev več kot mesec prej in 1,362 milijarde dolarjev več kot konec leta 2000. Konec decembra 2001 so bile devizne rezerve za 979 milijona dolarjev nižje od skupnega zunanje dolga države, ki je znašal 6,717 milijarde dolarjev, je razvidno iz najnovejše, januarске številke Biltena Banke Slovenije. Zunanji dolg se je od konca leta 2000 pa do konca lanskega leta povečal za 500 milijonov dolarjev.

PO SVETU

JUGOSLAVIJO SO POKOPALI!

Najvišji predstavniki Jugoslavije, Srbije in Črne gore so na prigovarjanje (beri: pritiskom) visokega predstavnika za skupno zunanjo in varnostno politiko EZ Javierja Solana podpisali politični sporazum o oblikovanju nove skupne države, ki se bo imenovala **Srbija in Črna gora**. Sporazum vsebuje načela, na podlagi katerih bo temeljila preoblikovana srbsko-črnogorska država. Državi naj bi imeli skupno le zunanje predstavništvo in obrambo, politično in ekonomsko pa bosta samosvoji (Črna gora bo še naprej uporabljala evro kot domačo valuto). Sporazum, ki ga morajo zdaj potrditi vsi trije parlamentari - zvezni, črnogorski in srbski -, bo veljal najmanj tri leta. Po tem obdo-

bju pa bosta imeli državi članici pravico začeti ustavni postopek za spremembo državnega statusa oziroma za izstop iz skupne države, še določa sporazum.

VPOGLED V DOSJEJE POLICIJE

Češki predsednik Václav Havel je podpisal zakon, ki češkim državljanom omogoča vpogled v večino dosjejev nekdanje politične policije StB (Statni Bezpečnost) iz časov nekdanjega komunističnega režima. Nekdanja tajna policija je poizvedovala za prebivalci nekdanje Češkoslovaške do žametne revolucije leta 1989, s katero je bil po 41 letih zrušen komunistični režim. Zakon sta že sprejela poslanska zbornica in senat. Zakon bo začel veljati v prihodnjih tednih.

SLOVENCIM IN ŠPORT

PREMALO ZA NAPREDOVANJE

Mlada slovenska nogometna reprezentanca do 17 let je v Dublinu končala kvalifikacijski turnir za nastop na evropskem prvenstvu. V tekmi za tretje mesto je Slovenija z zadetkom Ivanuše v 26. minuti z 1:0 ugnala Ciper, možnosti za napredovanje pa je zapravila na prejšnjih tekmah, ko je tako proti Irski kot proti ZR Jugoslaviji izgubila z 0:3. - V srečanju pokala Mirop pa je mlada reprezentanca (U-20) Italije v Brianzi pri Milanu premagala Slovenijo s 3:1. Strelec edinega zadetka za Slovenijo je bil Domen Beršnjak.

JADRALCI

Slovenska jadralska reprezentanca se je udeležila druge regate za pokal Eurolymp na severnem delu italijanskem jezeru Garda. Od sedemnajstih jadralcev in jadralk v sedmih olimpijskih razredih je najvišjo slovensko uvrstitev dosegel Vasilij Žbogar, ki je med enaintridesetimi jadralki v razredu laser osvojil tretje mesto.

HITRI KOLESAR

Slovenski kolesar Boštjan Mervar je na švicarski dirki „Tour du Lac Majeur“, dolgi 187 kilometrov, osvojil tretje mesto. Za zmagovalcem Italijanom Filippom Pozzatom je zaostal 56 sekund.

ŠE EN USPEH DEBEVCA

Slovenski strelec Rajmond Debevec je na mednarodnem turnirju v Zenici osvojil prvo mesto, potem ko je z značno puško nastreljal 700,1 kroga (596+104,1). Debevecov uspeh je dopolnil Izidor Hreščak, ki je osvojil drugo mesto (693,0), mlada Poeršova pa je postavila nov slovenski mladinski rekord (492,8).

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Gospodarstvo v začetkih 19. stoletja

Po francoski okupaciji in povrnitvi pod Avstrijo je Slovenija, ki se je komaj izmotala iz fevdalnega okvira, stopila v obdobje industrijske revolucije. Bilo je sicer zelo pozno, saj se je v Angliji industrijska revolucija skoraj končala.

Parni stroj je simbol te dobe. Pri nas so bili dotlej pogonska sila le mlinci na vodu. V Sloveniji se je bil prvi parni stroj pojavil šele leta 1818, ko je bil vdelan v prvi parnik, splavljen v Trstu. Prvi parni stroj na suhem v Sloveniji pa je bil tisti, ki ga je postavila ljubljanska rafinerija sladkorja, da je pogonjal vodno črpalko. Do srede stoletja jih je bilo že 25 s 450 konjskimi silami. Največ jih je bilo v Trstu, Gorici, Ljubljani in Kočevju, itd. Stali so v predilnicah, sladkornih rafinerijah, tovarnah mila, v idrijskem rudniku, kočevski steklarni in parnih mlinih, pa seveda v parnikih v Trstu.

Prvo mesto v industriji je pripadalo še vedno železarstvu. Vendar so bila najdišča železne rude na Slovenskem preskromna in je proizvodnja padala.

Tedaj je bilo pri nas 21 plavžev, največ na Gorenjskem. Okoli Bohinja je npr. delalo za znanega Žiga Zoisa okoli 450 ljudi, oglarjev, rudarjev in drvarjev. V Železnikih, Kropi in Kamni gorici, kjer so izdelovali že-

blje, je delalo pet zastarelih peči.

Omeniti moramo še puškarje v Borovljah na Koroškem. Tam je okoli 300 mojstrov z dvesto pomočniki izdelovalo strelno orožje. Od 10.000 pušk letno so pa zaradi močnejše dunajske konkurence padli na 1.800, 6.000 karabink in 500 pištol letno.

V Prevaljah so začeli izdelovati železniške tračnice, prve v Avstriji.

Ob velikem pomanjkanju oglja je naraščala proizvodnja in iskanje premoga. Največji premogovniki so bili ob Savi (Zagorje). Donos premogovnikov je bil tedaj še zelo skromen, saj je skoro vso proizvodnjo porabila prevaljska železarna.

Ustanavljali pa so tudi druge vrste tovarn. Tovarne mila so bile tri v Trstu. Nastale so prve tri moderne strojne bombažne predilnice v Ajdovščini, Ljubljani in Preboldu. Številne so bile steklarne na Pohorju, pod Bočem, v Trbovljah, pri Litiji, Cerknici, Kočevju in drugod. Papir so delali v Goricanah, v Žužemberku in v Podgori pri Gorici, ki je izdelala 1.800 centov papirja in imela 67 delavcev (med njimi 25 žensk in 12 otrok pod 14. letom).

Bilo je tudi več sladkornih rafinerij, med njimi v Ljubljani znana „cukrarna“. Središče usnjarstva je bilo v Trziču.

PISALI SMO PRED 50 LETI

JAKA DEBEVEC UMRL

Iz Clevelanda v ZDA je prišla vest, da je 6. marca umrl urednik in lastnik Ameriške domovine. Slovenski begunci v raznih taboriščih so od njega dobivali njegov dnevnik zastoj in v njem brali, kako je branil begunce pred rdečimi napadi od doma in ZDA.

V ZDA se je Debevec preselil leta 1900 in kmalu prišel v stik s katoliškim listom Ameriško domovino, kamor je pisal članke, postal tudi sourednik in solastnik. Po Pirčevi smrti je izplačal njegove dediče in postal edini lastnik. Njegov list je pisal vedno v narodnem in katoliškem duhu, medtem ko so drugi slovenski časopisi v ZDA bili na socialistični strani. Vedno je trdno stal na protikomunistični strani in je priobčeval članke naše politične emigracije iz ZDA, pa tudi iz Argentine. Dejal je: „V zgodovini našega naroda bo imela Ameriška domovina od vseh ameriških listov, pisanih v slovenskem jeziku, najčastnejše mesto.“

MARKO BAJUK - 70-LETNIK

Dne 29. marca bo gimnazijski ravnatelj dr. Marko Bajuk dopolnil 70 let. Ko je končal ljubljansko gimnazijo, se je vpisal na dunajsko univerzo, kjer je študiral klasične in slovenske jezike. Na Dunaju je kot član kat. akad. društva Danica vodil zbor Straža, kjer so sodelovali predvsem katoliški slovenski delavci in rokodelci.

Dobil je službo kot gimnazijski profesor. Prvo svetovno vojno je preživel kot četni poveljnik na raznih frontah.

ESLOVENIA, MI TIERRA

La nobleza alemana

Una vez que los francos afianzaron su poder en Carintia empezaron a repartir la tierra a sus amigos y a sus colaboradores del interior del gran estado. De esta manera recibieron grandes posesiones en Eslovenia diversas familias, entre ellas:

los Eppenstein en Carintia, los Spanheim en Carniola, los Traungau en Estiria, en Gorica los condes homónimos y los condes de Andes en Primorska. Como excepción podría citarse a Guillermo y a su esposa (sta.) Hema en la marca de Savinja, probablemente de origen esloveno.

Estas familias establecían alianzas y aumentaban su poderío gracias a los contratos matrimoniales y los contratos de herencia. Sin embargo, su existencia fue efímera. Los que más perduraron fueron los Spanheim y los condes de Gorica.

Entre los nuevos terratenientes también aparecieron diversos obispos. Los más conocidos fueron los obispos de Muenchen. A ellos les entregó el rey en 973 los territorios de Škofja Loka. Mantuvieron estas tierras bajo su posesión hasta la llegada de Napoleón.

Bled y sus alrededores fueron entregados a los obispos de Brixen. Los que más recibieron fueron los patriarcas de Aquilea: toda la Carniola (pero por poco tiempo).

Estos señores feudales fueron designados como mandatarios de las regiones. Sin embargo el emperador cuidaba de que el poder no estuviera en manos de ninguna de las familias por un lapso demasiado prolongado.

Todas estas familias trajeron consigo a sus connacionales. Como el norte de Carintia estaba poco poblado, lo ocuparon los alemanes y de esta manera los eslovenos perdieron dos tercios de su territorio. Más al sur estaba más densamente poblado por los eslovenos, por lo cual los alemanes sólo tuvieron su predominio en algunos puntos (como en Škofja Loka. Kočevje fue poblado por los alemanes varios siglos más tarde y lograron mantener su lengua y nacionalidad).

Desde Italia no hubo tanta presión y la frontera étnica se mantuvo prácticamente sin alteraciones hasta los tiempos actuales.

En las ciudades costeras la población era de origen romano, pero los pueblos satélites eran eslovenos. Este estado de cosas se mantuvo sin mayores cambios hasta mediados del siglo XX.

OSEBNE NOVICE

Krst. V nedeljo 10. marca je bila krščena v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi **Josefina Barle Goljevšček**, hčerka Aleksandra Barleta in Mirjam Goljevšček. Botra sta bila Andrejka Barle in Emil Goljevšček, krstil pa je Jaka Barle. **Srečnim staršem iskreno čestitamo!**

Nov diplomant. V torek 12. marca je dokončal študije na državni univerzi v Buenos Airesu **Danijel Edvard Bergant** in postal arhitekt.

Čestitamo in želimo obilo uspehov!

Vrgel se je v pevsko delo. Postal je dirigent zbora Ljubljana, leta 1920 je povezal razne podeželske zборе v Pevsko zvezo. Dosegel je, da je na katoliškem shodu na Kongresnem trgu nastopilo pod njegovo taktirko 300 pevcev, višek pa je dosegel deset let pozneje, ko je na evharističnem kongresu na Stadionu že nastopilo 3000 pevcev.

Hkrati je Bajuk prirejal in izdajal partiture narodnih pesmi, urejal Pevca, glasilo Pevske zveze in drugo.

Postal je ravnatelj ljubljanske klasične gimnazije in jo vodil do konca 2. svetovne vojne.

Tako je odšel z drugimi begunci v Avstrijo. Tam je na njegov predlog Narodni odbor sklenil ustanoviti slovensko šolstvo, ki ga je poveril Bajuku. Oskrbel je knjige, profesorje, prostore, itd.

Ko je bilo taborišče razpuščeno, so po Bajukovi prošnji dovolili preselitev šole v Spittal, a prostore so si morali Slovenci sami postaviti. Bajuk je prvi pričeli vihteti kramp.

Njemu se moramo zahvaliti, da je veliko slovenskih taboriščnikov nadaljevalo ali končalo gimnazijo.

Svobodna Slovenija, št. 11.; 27. marca 1952

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Proprietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Antonio Mizerit** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefax: **(54-11) 4636-0841/2421 / 4674-5125** / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar**

Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo Zedinjena Slovenija: **Tone Mizerit** / V tej številki so sodelovali še: **Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Božidar Fink, Franci Petrič, MM, Jože Tomažević, dr. Jure Bajuk, Pavlina Dobovšek, Tone Šušteršič, Marko Kremžar.**

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 60, pri pošiljanju po pošti pa \$ 75; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države. **Čeke:** v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: **vilko@ciudad.com.ar**

Correo Argentino
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

RAČUNOVODJE

Tomaž Magister. Contador Público UBA. Davki, računovodstvo. Overovitev bilanc in dohodkov. Tel.: 4654-2125.

PSIHOLOGI

Veronika Fajfar, psihološka svetovalka (counselor). Svetovanje in pomoč v trenutkih odločitev, tesnobi, krizah, zmed, nevolji in konfliktih. Ordinacija v španščini in slovenščini. - Tel. 4865-9342; 15-4493-0369. E-mail: veronika@elsitio.net

TURIZEM

Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. 02944-441814. E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

Letalske karte, rezerva hotelov,

najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ADVOKATI

DOBOVŠEK & asociados - odvetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507. (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadst. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Av. Corrientes 1250, 5º F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

FOTOGRAF

Marko Vombergar - FOTO PREMIUM - Arieta 490 B1753AOJ Villa Luzuriaga - Tel.: 4650-9040 - Dom: 4659-2060 - http://www.foto.com.ar

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

Kreditna Zadruga SLOGA - Bmė. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19.

Mutual SLOGA - Bmė. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Miha Gaser).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. in ob nedeljah od 10. do 11. (ga. Milena Skale).

SLOGA - PODRUŽNICA CARAPACHAY Slovenski dom - Dra. Grierson 3837 - Uraduje vsako sredo od 17. do 19. in ob nedeljah od 11. do 13. (ga. Andrejka Papež Cordova).

Oddam v najem dvosobno stanovanje z garažo v Floresu (Capital), 5 kvadrov od trga - UGODNA CENA
Tel.: 15-5002-8177

MOŽNOSTI PLAČEVANJA

Članarino Zedinjene Slovenije in naročnino Svobodne Slovenije lahko poravnate:

- v inozemstvu po pošti z **bančnim čekom** (prosimo, da ne pošiljate osebnih čekob);
 - v **društveni pisarni v Slovenski hiši** (v pesih, pataconih, lecopih ali čekih);
 - po **običajnih poverjenikih**;
 - **naložba v Banco de Galicia**:
- po omrežjih Banelco ali Link;
- po Internetu-Home Banking.
- Za transference boste rabili naslednje podatke:
Titular de la cuenta: Matias Cec; DNI: 25537990; número de caja de ahorro en pesos: 4899965-1/037-6; CBU (clave bancaria uniforme) 00700375-30004899965160.

Za vso podporo že vnaprej Bog povrni!

Uprava Svobodne Slovenije

OBVESTILA

PETEK, 22. marca:

Seja Medorganizacijskega sveta, ob 20. uri v Slov. hiši.

SOBOTA, 24. marca:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši.

CVETNA NEDELJA, 24. marca:

Tradicionalno srečanje v Rožmanovem domu.

Živi križev pot v izvedbi pristavske mladine na Pristavi ob 20. uri.

VELIKI ČETRTEK, 28. marca:

Sv. maša ob 19. uri v cerkvi Marije Pomagaj.

VELIKI PETEK, 29. marca:

Slovesni obredi ob 19. uri v cerkvi Marije Pomagaj.

VELIKA SOBOTA, 30. marca:

Sv. maša ob 21. uri v cerkvi Marije Pomagaj.

NEDELJA, 31. marca:

Velika noč.

SREDA, 3. aprila:

Redna seja Zveze slovenskih mater in žena v Slovenski hiši ob 14,30 uri; ob 15,30 uri razgovor z dr. Juretom Rodetom na temo: Kriza vrednot.

SOBOTA, 6. aprila:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši.

NEDELJA, 7. aprila:

Bela nedelja. Misijonska tombola v Slovenski vasi.

PETEK, 12. aprila:

Srečanje bivših gojencev Rožmanovega zavoda, ob 50-letnici ustanovitve, ob 19.30 v Slovenski hiši.

SOBOTA, 13. aprila:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši.

Ples v Slomškovem domu ob obletnica Slovenskega inštrumentalnega ansambla.

NEDELJA, 14. aprila:

V Našem domu v San Justo občni zbor in kosilo Zveze mater in žena.

SOBOTA, 20. aprila:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

Slovensko gledališče prireja Čehovo „Striček Vanja“ v režiji Blaža Mikliča na odru Slovenke hiše.

NEDELJA, 21. aprila:

V Slovenski hiši po maši

Občni zbor Zedinjene Slovenije

Na Pristavi v Castelarju popoldan Glasbena prireditev

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
19. marca 2002

1 EURO 223,21SIT

1 U\$S dolar 254,67SIT

ZA SMEH

Učitelj razlaga v šoli, kako narava nadomesti človekova čutila. Slepec npr. dobro sliši, itd. Pa se oglasi nekdo tam v zadnji klopi: „In če ima eden eno nogo krajšo, ima zato drugo toliko daljšo!“

„Prijatelj, pomagaj mi! Hčer mojim, petdeset tisoč dote sem ji obljubil, pa mi polovica manjka.“

„Nič ne de, saj se da zmeraj samo polovica.“

„Že, a prav ta polovica mi manjka.“

Zdravnik, ko sreča znane krojača: „Vaša družina je sila zdrava, mojster.“
Krojač: „Tudi vi si že dve leti niste omislili nove obleke!“

Odvetnik: „Vendar bi bilo dobro, če bi imeli alibi. Vas ni nihče videl takrat, ko je bilo vlomljeno?“

„Hvala Bogu, nihče!“

Beneška Slovenija

SLOVENSKA DUHOVNIKA OPROŠČENA

Na sodišču v Pordenonu se je s pravnim pobotanjem končala sodna obravnava proti slovenskima duhovnikoma Marinu Qualizzi in Božu Zuanelli, ki so ju italijanski nacionalisti tožili zaradi navedb v knjigi Mračna leta Benečije. Tožniki, trije potomci nekdanjih pripadnikov italijanske tajne paravojaške organizacije Gladio, so obenem odstopili od zahteve po odškodnini več kot milijarde in pol lir in od zahteve po prepovedi javne prodaje knjige in njenem umiku iz obtoka in javnosti. Duhovnika sta v knjigi s pomočjo arhiva monsinjorja Morrettija prikazala pritiske na slovensko manjšino, raznarodovalno delo organizacije Gladio in drugo raznarodovalno delo tajnih italijanskih služb po svetovni vojni.

Skupno z odvetniki so se domenili za pravno izjavo, ki jo bosta duhovnika objavila v raznih časnikih in revijah. Poleg tega bo besedilo vključeno kot dodatek k spremeni besedi v še neprodanih izvodih knjige Mračna leta Benečije, in sicer v italijanskem izvorniku in v slovenskem prevodu, ter kot sestavni del možnih ponatisov knjige. Tako se je na najboljši način končala sodna zadeva, ki se je začela 31. julija 1997, ko so tožniki vložili ovadbo proti avtorju knjige Mračna leta Benečije Božu Zuanelli in proti piscu spremne besede Marinu Qualizzi. Že na prvi obravnavi pa je bilo zaznati, da bi bil morebitni proces proti duhovnikoma „zelo nadležna zadeva.“ Tako predsednik sodišča Rossi kot javni tožilec Simone Purgato sta sprevidela, da bi se lahko obravnava zaradi obrekoovanja spremenila v politični proces o protislovenski gonji v Beneški Sloveniji v povojnih letih. Odvetnika beneških duhovnikov Andrej Berdon in Damijan Terpin sta dala takoj razumeti, da bosta - v primeru ko bi se proces uradno začel - poklicala kot priče ugledne slovenske in italijanske zgodovinarje, da bi razkrili delo-

vanje nacionalističnih krogov v Benečiji. Sodne obravnave na pordenonskem sodišču se je udeležilo veliko število Benečanov in drugih prijateljev obeh obtoženih duhovnikov. Iz Gornjega Tarbija je prispel Emil Čenčič, po odhodu Pasquala Gujona dekan slovenskih duhovnikov v videmski pokrajini. Mnogo je bilo duhovnikov. S slovenske strani so prispeli tudi poslanec SLS Ivan Božič, predsednik kobaridske sekcije NSi Mitja Volarič, ravnatelj OŠ Dobrovo Peter Stres in kustos kromberškega muzeja prof. Marko Vuk. „Sodišče je odobrilo knjigo Mračna leta Benečije,“ tako je monsinjor Marino Qualizza ocenil sodni epilog na pordenonskem sodišču. „Mislim, da se je vse izteklo na lep in za nas dostojen način. Seveda, bili smo pripravljene tudi na nadaljevanje procesa, če bi ne prišlo do take sprave, ki bi nam bila po godu,“ je takoj po koncu obravnave še izjavil msgr. Qualizza. „Zadovoljen sem s takim iztekom sodne zadeve,“ je podčrtal avtor knjige Mračna leta Benečije Božo Zuanella. „Vlekla se je že štiri leta in pol, in mislim, da se je zaključila z zadovoljstvom obeh strani. Vsaj midva, z monsinjorjem Qualizzo, sva zadovoljna. V pravni izjavi je namreč povedano, da temelji tisto, kar je zapisano v knjigi, na podlagi zgodovinskih dokumentov. Pomeni, da vse tisto, kar smo napisali, ostaja kot zgodovina, in se ne spremeni. V izjavi seveda piše, da obžalujemo, če smo tiste ljudi nehote obrekovali ali žalili. Ta proces pa je vsekakor izzval veliko solidarnost ljudi, zaradi česar menim, da podobnih procesov v Beneški Sloveniji ne bo več, ker si ne bo več nihče upal tožiti beneških Slovencev zaradi zgodovinskih dejstev. Torej: dober konec, vse dobro!“

Po Primorskem dnevniku

„...kot jaz vas ljubim, se ljubite in zvesti bratje si bodite“

prof. dr. Franc Gnidovec
(*29. MARCA 1915 - +19. FEBRUARJA 2002)

Bivši gojenci iz Semenišča in Škofovega zavoda v spomin in v zahvalo svojemu predstojniku in vzgojitelju

Dne 8. februarja je odšla k Bogu voditeljica in učiteljica slovenske šole Jakoba Aljaža

ga. LIJA KAMBIČ ROJ. ŽUMER

Njenim dragim izrekamo iskreno sožalje.
Draga ga. Lija, hvala Vam za vse. Pogrešali Vas bomo.

Vaši učenci in učiteljice šole Jakoba Aljaža - Bariloče

V slovo in zahvalo za vso pomoč in sodelovanje

ge. LIJI KAMBIČ ROJ. ŽUMER

Njeni družini izrekamo iskreno sožalje.
Naj ji bo Bog dober plačnik.

Slovensko planinsko društvo - Bariloče